

Wettelijke handelsrente over contractuele rente bij geldlening

Nadere bespiegelingen over het *Licorne*-arrest van de Hoge Raad van 28 september 2018

D.C. THEUNIS*

Het *Licorne*-arrest van de Hoge Raad (HR 28 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1811) is inmiddels meermalen becommentarieerd. In deze commentaren stond centraal of sprake was van afgeleide schade.¹ Ik vestig daarentegen graag de aandacht op een andere vraag die in deze procedure werd opgeworpen. Kan wettelijke handelsrente (art. 6:119a BW) worden toegewezen over achterstallige contractuele rente uit hoofde van geldleningsovereenkomsten? Die vraag is – anders dan wettelijke handelsrente over de hoofdsom uit geldlening – niet eerder beantwoord.

1. Inleiding

Het Hof 's-Hertogenbosch had de wettelijke handelsrente over de achterstallige rentebedragen in dit geval toegewezen.² De Hoge Raad heeft zich hier (nog) niet over uitgelaten. Hij verwees het geding naar het Hof Amsterdam wegens het slagen van het cassatiemiddel dat klaagde over de verwerping van het beroep op opschorting. Daardoor kwam de Hoge Raad naar eigen zeggen niet toe aan de behandeling van de wettelijke handelsrente. Als het beroep op opschorting immers ten onrechte zou zijn verworpen, zou hier sprake zijn van schuldeisersverzuim (art. 6:59 BW) en zou geen wettelijke handelsrente verschuldigd zijn (art. 6:119a lid 6 BW).³ A-G Hartlief laat zich daarentegen wel uit over toewijzing van wettelijke handelsrente over uit geldlening verschuldigde rentevorderingen. Hij concludeert dat een overeenkomst van geldlening binnen het bereik van art. 6:119a BW valt, indien sprake is van een overeenkomst, gesloten tussen professionele partijen, waarbij de uitlening van geld tegen betaling (van rente) wordt verleend en waarbij een factuur of een gelijkwaardig betalingsverzoek wordt verstrekt.⁴ Zoals ik hieronder uiteenzet, is het antwoord op bovengenoemde vraag daarmee naar mijn mening echter nog niet gegeven. Of handelsrente kan worden toegekend, hangt

mijs inziens ook af van de vraag in hoeverre de contractuele rente een compensatoir karakter heeft. Wettelijke handelsrente kan immers niet worden toegekend over verbintenissen tot schadevergoeding. Hieronder bespreek ik de conclusie van Hartlief in het licht van de wetsgeschiedenis en de gepubliceerde rechtspraak die tot nu toe is gewezen over toekenning van wettelijke handelsrente bij geldleningen.

2. Wetsgeschiedenis

Art. 6:119a BW is ingevoerd ter implementatie van de Richtlijn bestrijding betalingsachterstand bij handelstransacties.⁵ Dit artikel is per 1 december 2002 opgenomen in het BW.⁶ Per 16 maart 2013⁷ is art. 6:119a BW gewijzigd als gevolg van de herschikkingsrichtlijn.⁸ Bij deze wijziging zijn de huidige leden 4 en 5 van dit artikel ingevoegd. Deze leden wijzigen de maximaal overeen te komen betalingstermijn.

Wat betreft de ingangsdatum van wettelijke handelsrente wordt in de memorie van toelichting gewezen op de verplichting tot het verstrekken van een factuur:

‘In de richtlijn wordt de termijn na het verstrijken waarvan wettelijke rente verschuldigd is, gekoppeld aan hetzij de ontvangst van de factuur, hetzij een gelijk-

* Mr. D.C. (Danny) Theunis is advocaat bij Blaisse te Amsterdam en redacteur van dit tijdschrift.

1. Zie onder meer *RvdW* 2018/1820, *NJB* 2018/1820, *JIN* 2018/208, m.nt. R.A.G. de Vaan en *RN* 2018/93.

2. Het arrest van het Hof 's-Hertogenbosch 10 januari 2017 (zaaknr. 200.173.948/01) is niet gepubliceerd.

3. Deze bepaling is noodzakelijk, nu verzuim niet vereist is voor het intreden van wettelijke handelsrente. Wettelijke handelsrente treedt van rechtswege in (vgl. *Kamerstukken II* 2001/02, 28239, 3, p. 9 (MvT)).

4. ECLI:NL:PHR:2018:513, punt 3.49.

5. Richtlijn 2000/35/EG van 29 juni 2000.

6. *Stb.* 2002, 561.

7. *Stb.* 2013, 9.

8. Richtlijn 2011/7/EU van 16 februari 2011.

waardig verzoek tot betaling. Op deze wijze is rekening gehouden met lidstaten waarin een verzoek om betaling kan worden gedaan zonder gebruik te maken van een factuur. In Nederland moet bij elke handelstransactie gebruik worden gemaakt van een factuur (artikel 35 van de Wet omzetbelasting). Met de verwijzing in artikel 119a lid 2 naar de ontvangst van de factuur kan derhalve worden volstaan. Overeenkomstig de richtlijn wordt voor handelsovereenkomsten bepaald dat de wettelijke rente automatisch, zonder aanmaning, verschuldigd wordt. Deze regeling leidt voor handelsovereenkomsten tot een afwijking van het bestaande stelsel op grond waarvan wettelijke rente eerst verschuldigd is indien de schuldenaar in verzuim is.⁹

De wettelijke handelsrente treedt dus van rechtswege in, nadat de overeengekomen of wettelijke betalingstermijn (art. 6:119a lid 2, 4 en 5 BW) is verstreken (welke ingaat vanaf het moment van ontvangst van een factuur door de schuldenaar).

3. Wettelijke (handels)rente als vorm van abstracte schadevergoeding

De wettelijke (handels)rente is een vorm van (abstracte) schadevergoeding. Deze wordt toegekend, ook als zou blijken dat de schuldeiser in werkelijkheid geen of minder schade zou lijden als gevolg van de niet (tijdige) nakoming.

Wettelijke (handels)rente compenseert mogelijke schade wegens vertraging van betaling van een geldsom (art. 6:119 lid 1 en art. 6:119a lid 1 BW). Rente over de hoofdsom compenseert schade wegens gemis van die hoofdsom. Als de rente over deze hoofdsom niet wordt betaald, wordt rente berekend over de verschenen rente. Deze rente-op-rente-component vloeit bij wettelijke (handels)rente voort uit de wet (art. 6:119 lid 2 en art. 6:119a lid 3 BW).

Art. 6:119a BW heeft alleen betrekking op de geldelijke tegenprestatie voor geleverde goederen en diensten op grond van een *handelsovereenkomst*.¹⁰ Deze geldelijke tegenprestatie betreft het opeisbare factuurbedrag – alsook de na een jaar daarover verschenen rente ('rente op rente', art. 6:119a lid 3).

De wettelijke handelsrente ziet echter niet op andere geldelijke verplichtingen waartoe een handelsovereenkomst aanleiding kan geven, en evenmin op vorderingen tot vergoeding van schade.¹¹ Wettelijke handelsren-

te kan dus in principe niet worden toegekend over bijvoorbeeld buitengerechtelijke incassokosten¹² of vorderingen tot schadevergoeding wegens ontbinding van een handelsovereenkomst.¹³ In die gevallen zal veelal wettelijke rente ex art. 6:119 BW zijn aangewezen.

Als gezegd, treedt de wettelijke handelsrente van rechtswege in. Verzuim van de schuldenaar is dus niet vereist voor het verschijnen van deze rente. Toerekenbaarheid van de vertraging is nog onverminderd vereist (art. 6:119a lid 7 BW). Dat betekent dat geen wettelijke (handels)rente verschuldigd is indien en voor zover de vertraging in de betaling niet aan de schuldenaar kan worden toegerekend.

Art. 6:119a BW biedt de grondslag voor rente in geval van een *handelsovereenkomst*. Onder handelsovereenkomst wordt verstaan: de overeenkomst om baat die een of meer van de partijen verplicht iets te geven of te doen en die tot stand is gekomen tussen een of meer natuurlijke personen die handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf of rechtspersonen (art. 6:119a lid 1 BW).

4. De jurisprudentie is verdeeld

De vraag of wettelijke handelsrente kan worden toegewezen over achterstallige contractuele rente uit hoofde van geldleningsovereenkomsten is voor zover ik overzie eerst (en bevestigend) beantwoord door het Hof 's-Hertogenbosch. Daarentegen is de vraag of wettelijke handelsrente kan worden toegewezen over de hoofdsom van een geldlening meerdere malen in de lagere jurisprudentie aan de orde gekomen. Die vraag is echter niet eenduidig beantwoord. Het Hof 's-Hertogenbosch had eerder, in 2015, over een vordering tot betaling van wettelijke handelsrente over de hoofdsom nog geoordeeld dat het ging om 'een overeenkomst van geldlening en niet om een handelsovereenkomst'.¹⁴

De (voormalige) Rechtbanken 's-Hertogenbosch,¹⁵ Arnhem,¹⁶ Haarlem¹⁷ en Utrecht¹⁸ hebben de wettelijke handelsrente over de hoofdsom van een geldlening eerder afgewezen, net als twee kantonrechters, in de Rechtbanken Amsterdam¹⁹ en Midden-Nederland (Utrecht)²⁰. Deze kantonrechters gaven aan dat de geldlening niet kan worden aangemerkt als handels-

9. Kamerstukken II 2001/02, 28239, 3, p. 9.

10. HR 8 december 2017, RvdW 2018/3, r.o. 5.2.2.

11. HR 8 december 2017, RvdW 2018/3, r.o. 5.2.2. Zie voor dat laatste ook HR 15 januari 2016, NJ 2016/51 en HR 28 juni 2013, NJ 2013/368.

12. HR 28 juni 2013, NJ 2013/368, r.o. 3.2 (Rabobank/Desenco).

13. HR 15 januari 2016, NJ 2016/51, r.o. 3.3.3.

14. Hof 's-Hertogenbosch 3 maart 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:677. In dit geval oordeelde het hof dat geen rentepercentage was overeengekomen. Het ging derhalve niet om rente over contractuele rente.

15. Rb. 's-Hertogenbosch 11 juli 2012, ECLI:NL:RBSHE:2012:BX0870. Hier werd slechts contractuele rente over de hoofdsom toegewezen.

16. Rb. Arnhem 1 februari 2012, ECLI:NL:RBARN:2012:BV3816. Hierbij is de wettelijke rente over de hoofdsom gevorderd en toegewezen.

17. Rb. Haarlem 12 mei 2010, ECLI:NL:RBHAA:2010:BN022. Hier werd de wettelijke (handels)rente over de hoofdsom gevorderd. De wettelijke rente over de hoofdsom is toegewezen.

18. Rb. Utrecht 19 november 2008, ECLI:NL:RBUTR:2008:BG5388. In dit geval is primair de wettelijke handelsrente, subsidiair de contractuele rente over de hoofdsom gevorderd. Toegewezen is de contractuele rente over de hoofdsom.

19. Rb. Amsterdam 23 januari 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:9. Gevorderd is de wettelijke handelsrente over de hoofdsom; toegewezen is de wettelijke rente over de hoofdsom.

20. Rb. Midden-Nederland 24 oktober 2016, ECLI:NL:RBMNE:2016:5648. Hier is de handelsrente gevorderd over hoofdsom en verschenen rente. De wettelijke rente over de hoofdsom werd toegewezen geacht.

overeenkomst, nu het hierbij niet ging om een overeenkomst tot leveren van goederen of diensten tegen betaling.²¹ De Rechtbank Arnhem motiveerde haar oordeel uitvoeriger. Zij wees erop dat de betaling die de bank als leninggever voor haar prestatie ontvangt, niet terugbetaling van de hoofdsom is, maar de rente. Daaruit zou volgen dat de wettelijke handelsrente niet toewijsbaar zou zijn.²² Overigens wees de Rechtbank Arnhem vijf maanden later een vonnis waarin zij de wettelijke handelsrente over de hoofdsom uit geldlening wel toeweest.²³ Naar de reden van het verschil tussen deze vonnissen is het gissen.²⁴ De Rechtbanken Haarlem en Utrecht wezen de handelsrente over de hoofdsom af onder verwijzing naar de wetsgeschiedenis waarin ter zake van de handelsrente wordt gerefereerd aan een factuur. Zoals uit de hierboven weergegeven wetsgeschiedenis blijkt, wordt de factuur genoemd ter bepaling van de ingangsdatum van de wettelijke handelsrente. De Rechtbanken Haarlem en Utrecht koppelen de factuur aan de definitie van handelsovereenkomst. Zij concluderen op basis daarvan dat de geldlening niet kwalificeert als handelsovereenkomst en wezen de wettelijke handelsrente af.

De Rechtbanken Den Haag en Rotterdam wezen ten slotte de handelsrente over de hoofdsom uit geldlening toe in vonnissen van 31 januari 2018 en 18 augustus 2015.²⁵ De Rechtbank Den Haag lichtte deze toewijzing niet nader toe. De Rechtbank Rotterdam wel. Zij betrok daarin ook de vraag of sprake was van een factuur of een gelijkwaardig betalingsverzoek en concludeerde dat daaraan in dit geval werd voldaan. Zij overwoog dat de leninggever de schuldenaar op enig moment had bericht wat de hoogte van de geldlening was, dat de vordering daardoor voldoende bepaald was en dat dit daarom is gelijk te stellen met de in art. 6:119a BW genoemde factuur.²⁶ De Hoge Raad overwoog overigens niet veel later dat nu volledige omzetting van de richtlijn is beoogd en de parlementaire geschiedenis geen aanknopingspunt bevat om aan te nemen dat is bedoeld art. 6:119a lid 2 BW niet van toepassing te doen zijn indien in voorkomend geval geen gebruik wordt gemaakt van een factuur, maar van een gelijkwaardig verzoek tot betaling, aangenomen moet worden dat de regeling van art. 6:119a lid 2 BW ook ziet op gelijkwaardige betalingsverzoeken.²⁷

5. Conclusie van A-G Hartlief

A-G Hartlief wijst erop dat men het er in de literatuur over eens is dat overeenkomsten van geldleningen binnen het bereik van art. 6:119a BW kunnen vallen.²⁸ Hartlief stelt verder vast dat de richtlijn noch de wetsgeschiedenis uitsluitend geeft over de vraag of overeenkomsten van geldlening kunnen gelden als handelsovereenkomst. Het komt dus aan op uitleg. In dat kader wijst Hartlief erop dat een richtlijnconforme interpretatie moet worden gehanteerd, waarbij opmerking verdient dat de richtlijn strekt tot minimumharmonisatie, in die zin dat afwijking door een lidstaat ten gunste van de schuldeiser is toegestaan (art. 6 lid 2 Richtlijn 2000/35/EG en art. 12 lid 3 Richtlijn 2011/7/EU). Daarbij komt aldus Hartlief dat de minister art. 6:119a BW een ruim toepassingsbereik heeft toegedicht. Voor de uitleg knoopt hij verder aan bij jurisprudentie van het HvJ EU waarin is geoordeeld dat kredietverstrekking als dienst moet worden aangemerkt.

Alles overziend meent Hartlief dat een richtlijnconforme interpretatie van art. 6:119a BW meebrengt dat deze bepaling ook van toepassing is op rentebetalingen uit hoofde van een geldlening.

‘De Richtlijn, en daarmee art. 6:119a BW, heeft een ruim toepassingsbereik, dat mede wordt gerechtvaardigd door de doelstelling van de Richtlijn, die is om betalingsachterstanden tegen te gaan en zodoende te voorkomen dat partijen door te late betalingen (liquiditeits)problemen krijgen. Een handelstransactie is iedere transactie waarbij goederen worden geleverd of diensten worden verricht tegen betaling. In de rechtspraak van het HvJ EU is kredietverlening bovendien meermalen gekwalificeerd als het leveren van diensten. Daarbij maakt het, gelet op het doel van de Richtlijn, geen verschil of het verstrekken van krediet tegen rente deel uitmaakt van de normale bedrijfsuitoefening van de geldlener of niet. Daarmee is wat mij betreft voldoende aannemelijk dat een overeenkomst van geldlening binnen het bereik van art. 6:119a BW valt. Dit geldt uiteraard alleen indien ook aan de overige vereisten van die bepaling is voldaan; dat betekent onder meer dat sprake moet zijn van een overeenkomst, gesloten tussen professionele partijen, waarbij de dienst (uitlening van geld) om baat, oftewel tegen betaling (van rente), wordt verleend, en waarbij een factuur of een gelijkwaardig betalingsverzoek wordt verstrekt’, aldus de A-G.

21. In het geval berecht door de kantonrechter in de Rechtbank Amsterdam speelde daarbij ook dat de leninggever een particulier was en reeds om die reden geen sprake kon zijn van een handelsovereenkomst.

22. Rb. Arnhem 1 februari 2012, ECLI:NL:RBARN:2012:BV3816, r.o. 4.8.

23. Rb. Arnhem 4 juli 2012, ECLI:NL:RBARN:2012:BX4532. Gevorderd en toegewezen is hier de wettelijke handelsrente over de hoofdsom.

24. Gelet op de redactie van de overweging waarin de wettelijke handelsrente toewijsbaar werd bevonden, rijst het vermoeden dat in die procedure geen verweer was gevoerd tegen de (hoogte van de) wettelijke handelsrente.

25. Rb. Rotterdam 19 augustus 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:6051 en Rb. Den Haag 31 januari 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:1169. In beide gevallen werd de wettelijke handelsrente over de hoofdsom toegewezen.

26. Rb. Rotterdam 19 augustus 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:6051, r.o. 4.31.

27. HR 26 februari 2016, NJ 2017/393, r.o. 4.4.4 (*Fitness Carnisselande/Bouwonderneming Stout*).

28. Conclusie van A-G T. Hartlief van 18 mei 2018, ECLI:NL:PHR:2018:513. De A-G wijst daarbij op H.B. Krans, ‘Het bereik van de handelsrenteregeling’, in: *Betalingsachterstanden bij handelstransacties*, Bju 2006, p. 49-50; F.P.C. Strijbos, ‘Betalingsachterstanden bij handelstransacties’, in: *De invloed van het Europese recht op het Nederlandse privaatrecht*, Deventer: Kluwer 2014, nr. II.A.14; I.D.J. Willemars, ‘Toepassing van de wettelijke handelsrente, ook op garantieclaims na een bedrijfsovername?’, *Contracteren* 2012, p. 74-75 en W.H.B. den Hartog Jager, *Wettelijke rente*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2012, p. 95.

Hartlief wijst ten slotte nog op de mogelijkheid/verplichting om het HvJ EU prejudiciële vragen te stellen. Gelet op de ruime definitie van het dienstenbegrip en het feit dat de richtlijn strekt tot minimumharmonisatie, acht hij het stellen van prejudiciële vragen niet vereist.

6. Wettelijke handelsrente over contractuele rente?

Het antwoord op de vraag of wettelijke handelsrente kan worden toegewezen over achterstallige contractuele rentebedragen uit hoofde van geldleningsovereenkomsten hangt mijns inziens niet alleen af van de vraag of een geldleningsovereenkomst kan worden gekwalificeerd als een handelsovereenkomst. Bij een vordering tot betaling van handelsrente over de verschenen contractuele rente rijst – anders dan over de hoofdsom²⁹ – vanuit het perspectief van schadevergoeding de vraag of überhaupt plaats is voor wettelijke handelsrente als contractuele rente is bedongen. Dat een overeenkomst kwalificeert als handelsovereenkomst, betekent dus niet dat de wettelijke handelsrente over de gevorderde contractuele rente zonder meer toewijsbaar is.

Wettelijke handelsrente kan immers, als gezegd, niet worden toegewezen ten aanzien van schadevergoedingsvorderingen.³⁰ Voor zover de contractuele rente een schadevergoedingscomponent omvat, is wettelijke handelsrente in zoverre niet toewijsbaar.

Men dient dan ook goed voor ogen te houden wat de aard is van de contractuele rente (schadevergoeding of anderszins). Dit kan bij verschillende overeenkomsten mijns inziens tot verschillende resultaten leiden. Illustratief is een arrest van de Hoge Raad van 12 juni 2015.³¹ In dat geval was een opleidingsovereenkomst ontbonden. Daardoor ontstond een ongedaanmakingsverbintenis voor het opleidingsinstituut tot terugbetaling van het reeds betaalde lesgeld. Het hof wees deze vordering toe, te vermeerderen met wettelijke rente en met de door de student ter financiering van het lesgeld betaalde rente. De Hoge Raad overwoog dat de student ter zake van de vertraging in de voldoening van de ongedaanmakingsverbintenis door het opleidingsinstituut in beginsel slechts aanspraak kon maken op de wettelijke rente en niet (tevens) op de vergoeding van de in verband met die vertraging door hem betaalde rente. Waar het opleidingsinstituut een dergelijk verweer niet heeft gevoerd, mocht het hof daaruit afleiden dat het aanvaardt dat in plaats van wettelijke rente deze door de student betaalde rente wordt toegewezen. Het hof had evenwel dienen te oordelen dat niet daarnaast ook nog wettelijke rente over het terug te betalen bedrag is verschuldigd, aldus de Hoge Raad.

In zijn annotatie onder dit arrest concludeert Tjong Tjin Tai dat het voor de hand ligt dat de Hoge Raad de beslissing casseert om rentelasten toe wijzen boven op

wettelijke rente, nu beide dezelfde schade betreffen. Hij ziet deze beslissing als een eenvoudige toepassing van het algemene principe dat men slechts eenmaal vergoeding voor dezelfde schade hoeft te betalen, ook als die schade langs twee wegen een aanspraak op vergoeding zou geven.³² In dit geval betrof de schade het gemis van het lesgeld. Deze schade bestond hier concreet uit de rente die hij over het geleende lesgeld moest betalen. Deze schade kon concreet worden vergoed (de werkelijk betaalde rente) of abstract (de wettelijke rente), maar niet gecombineerd (wettelijke rente over de werkelijk betaalde rente). De student werd immers teruggebracht in de situatie zonder overeenkomst, waarin hij (ook) geen aanspraak zou hebben op rente.

Een ander voorbeeld kwam aan de orde bij de Rechtbank Amsterdam.³³ Daarbij was gedaagd een bedrag in hoofdsom verschuldigd van ruim € 108 000 en was een samengestelde rente overeengekomen. Omdat de schuldenaar in gebreke bleef met betaling van de hoofdsom en de rente is de rente omgezet in een maandelijks te betalen bedrag. Omdat de schuldenaar de hoofdsom en de maandelijks termijnen pas na jaren en diverse procedures betaalde, vorderde de schuldeiser wettelijke rente over de maandelijks termijnen gedurende het verzuim van de schuldenaar. De Rechtbank Amsterdam wees deze vordering af. Volgens haar waren de maandelijks termijnen aan te merken als contractuele rente en kon de schuldeiser geen aanspraak maken op wettelijke rente daarover. Zij verwees daarbij naar bovengenoemd arrest van 12 juni 2015.

Deze uitspraken illustreren het belang van het bepalen van de aard van de contractuele rente. Als mogelijke schade wordt gecompenseerd door de contractuele rente (rente over de hoofdsom en rente over de verschenen rente), is er geen ruimte voor vergoeding van wettelijke (handels)rente over verschenen contractuele rente. Nu het in bovengenoemde uitspraken ging om particulieren, was wettelijke handelsrente daar overigens niet aan de orde.

Hoe zit dat bij geldleningsovereenkomsten? Typerend daarbij is dat ook bij tijdige en correcte nakoming rente wordt betaald – naast aflossing van de hoofdsom. De contractuele rente heeft dan niet (slechts) een compensatoir karakter, maar (ook) een commercieel karakter. Dit betekent dat – voor zover de geldlening kwalificeert als handelsovereenkomst – wettelijke handelsrente kan worden toegewezen over dát gedeelte van de verschenen contractuele rente dat geen schadevergoeding inhoudt. Over het gedeelte dat wel schadevergoeding inhoudt, komt geen wettelijke handelsrente in aanmerking. Over dat gedeelte komt overigens – in het licht van bovengenoemde uitspraken – evenmin wettelijke rente in aanmerking, omdat de schade in dat geval al wordt gecompenseerd door de contractuele rente.

29. Dat over de hoofdsom wettelijke handelsrente kan worden toegewezen, volgt uit art. 6:119a BW.

30. Zie bijv. HR 8 december 2017, *RvdW* 2018/3; HR 15 januari 2016, *NJ* 2016/51 en HR 28 juni 2013, *NJ* 2013/368.

31. HR 12 juni 2015, *NJ* 2015/352, r.o. 3.5.1 (*AIS Vliegopleidingen/K.*).

32. T.F.E. Tjong Tjin Tai, annotatie onder HR 12 juni 2015, *NJ* 2015/352, par. 4.

33. Rb. Amsterdam 26 juli 2017, *ECLI:NL:RBAMS:2017:6106*.

7. Afronding

Het Hof 's-Hertogenbosch heeft in de procedure die leidde tot het hiervoor besproken arrest wettelijke handelsrente over verschenen contractuele rente uit hoofde van geldlening toegewezen. Nu de Hoge Raad casseerde ter zake van het beroep op opschorting, is hij (nog) niet toegekomen aan beantwoording van deze vraag of tot het stellen van prejudiciële vragen. In de lagere rechtspraak is deze vraag nog niet als zodanig beantwoord, maar wordt wel verschillend gedacht over het kunnen toekennen van wettelijke handelsrente over een hoofdsom uit geldlening.

A-G Hartlief concludeerde voor dit arrest dat een richtlijnconforme uitleg van art. 6:119a BW meebrengt dat deze bepaling ook van toepassing is op rentebetalingen uit hoofde van een geldlening. Zoals ik hierboven heb besproken, is dit maar een deel van het antwoord op de gestelde vraag. Of handelsrente daadwerkelijk kan worden toegekend, hangt mijns inziens ook af van de vraag in hoeverre de contractuele rente een compensatoir karakter heeft. Wettelijke handelsrente kan immers niet worden toegekend over verbintenissen tot schadevergoeding.

Het antwoord op de gestelde vraag kan dus mijns inziens voor verschillende typen overeenkomsten anders uitpakken. Typerend bij een overeenkomst van geldlening is dat ook bij tijdige en correcte nakoming rente wordt betaald – naast aflossing van de hoofdsom. De contractuele rente heeft dan niet (slechts) een compensatoir karakter, maar (ook) een commercieel karakter. Dit betekent dat – voor zover de geldlening kwalificeert als handelsovereenkomst – wettelijke handelsrente kan worden toegewezen over dát gedeelte van de verschenen contractuele rente dat geen schadevergoeding inhoudt. Over het gedeelte van de contractuele rente dat wel schadevergoeding inhoudt, komt geen wettelijke handelsrente in aanmerking. Over dát laatste gedeelte komt overigens – in het licht van bovengenoemde uitspraken – evenmin wettelijke rente in aanmerking, omdat de schade in dat geval al wordt gecompenseerd door de contractuele rente.

Het is nu na verwijzing aan het Hof Amsterdam zich hierover uit te laten (tenzij het beroep op opschorting terecht zou blijken).³⁴

34. Als het beroep op opschorting immers ten onrechte zou zijn verworpen, zou hier sprake zijn van schuldeisersverzuim (art. 6:59 BW) en zou geen wettelijke handelsrente verschuldigd zijn.